

Literatura

- Bornmann, L., Mutz, R., Haunchild, R., de Moya-Anegon, F., de Almeida Madeira Clemente, M., Stefaner, M. (2021): Mapping the impact of papers on various status groups in excellencemapping.net: a new release of the excellence mapping tool based on citation and reader scores, *Scientometrics*, 126, 11, 9305–9331, <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04141-4>, (6. 11. 2021.).
- Excellence Maps (2021): Highly cited papers, <https://www.excellencemapping.net/#/>, (6. 11. 2021.).

Nedjeljko Frančula

ULANČANI BLOKOVI

Naziv *blockchain* najčešće se veže uz kriptovalute, npr. *bitcoin*, ali ga se nalazi i u znanstvenim i stručnim tekstovima iz drugih područja, pa i u geodetskim tekstovima. *Google Scholar* pronalazi *blockchain* u naslovima 132 000 radova.

Za englesku riječ *blockchain* predložen je hrvatski naziv ulančani blokovi (Čatić 2021). Prof. Čatić piše: “Ulančani blokovi su informacijski sustav pohrane podataka, baza podataka, podatkar, koji čine manje baze, međusobno digitalno povezane, blokovi. Svrha im je otežati ili onemogućiti promjenu, hakiranje ili varanje blokova.”

Ulančani blokovi sastoje se od popisa zapisa, koji se nazivaju blokovi, povezanih i zaštićenih enkripcijom. Blokovi iz faze projektiranja dizajnirani su tako da se podaci ne mogu retroaktivno mijenjati bez izmjene svih sljedećih blokova. Zbog tih značajki sustava, tehnologija ulančanih blokova je također preduvjet za sigurne zapise podataka o nekretninama i vlasništvu (Badea i dr. 2019).

Dobivanje pravovremenih i točnih informacija o prometu jedan je od najvažnijih problema u prometnim sustavima, a omogućuje ljudima da odaberu brze rute, izbjegnju zastoje i skrate vrijeme putovanja. Trenutačno, najpopularniji način dobivanja prometnih informacija pruža *Google Maps*. Međutim, taj i slični navigacijski sustavi podložni su napadima i ugrožavaju privatnost. Stoga su Wang i dr. (2020) predložili *TrafficChain*, siguran i decentralizirani sustav prikupljanja prometnih informacija koji čuva privatnost pomoću tehnologije ulančanih blokova.

Literatura

- Badea, G., Badea, A.-C., Vasilica, D. (2019): Blockchain, property registration and cadastre, International Multidisciplinary Scientific GeoConference: SGEM, Sofia, Vol. 19, 2, 741–748, DOI:10.5593/sgem2019/2.2/S11.091.
- Čatić, I. (2021): Kružno gospodarstvo i ulančani blokovi, *Jezik*, 68, 5, 195–196, <https://hrcak.srce.hr/jezik>, (15. 12. 2021.).
- Wang, Q., Ji, T., Guo, Y., Yu, L., Chen, X., Li, P. (2020): TrafficChain: A Blockchain-Based Secure and Privacy-Preserving Traffic Map, *IEEE Access*, Vol. 8, 60598–60612, 10.1109/ACCESS.2020.2980298, (15. 12. 2021.).

Nedjeljko Frančula